

Tekijänoikeusneuvottelut tekijänoikeusjärjestöjen kanssa

Yleisten kirjastojen neuvoston kokous 27.4.2022

Oodi, Kino Regina

JohannaSelkee@joSelkee

Esityksen sisältö

- Kuntaliiton rooli tekijänoikeusasioissa
- Suositussopimukset lyhyesti
- Neuvottelut Sanaston ja Kopioston kanssa 2021 -

Suomen Kuntaliitto ry

- Suomen vaikuttavimpia edunvalvontajärjestöjä.
- Jäseninä kaikki Suomen 310 kuntaa ja kaupunkia. Toiminnassa mukana myös maakuntien liitot, sairaanhoitopiirit, muut kuntayhtymät sekä kuntataustaiset osakeyhtiöt.
- 200 oman alansa huippuasiantuntijaa:
 - laki, talous, sote, elinvoima, demokratia, ympäristö, tietoyhteiskunta, koulutus, kulttuuri jne.
- Ydintehtävinä edunvalvonta, kehittäminen sekä neuvonta- ja tietopalvelut.

Kunnille yhtenäisiä tekijänoikeussopimuksia

- Kuntaliitto neuvottelee ja sopii tarvittavista sopimusmuutoksista tekijänoikeusjärjestöjen kanssa.
- Kuntaliitto neuvottelee 1–3 vuoden välein sopimushintojen tarkistuksista. Lisäksi Kuntaliitto valvoo ja auttaa kuntia näiden sopimusten tulkinnassa ja soveltamisessa.
- Sopimusten kautta kuntakentälle on saatu samat selkeät säännöt näiden tekijänoikeusjärjestöjen valvomien tekijänoikeusien alaisten materiaalien käytöstä.
- Vuosittain tiedotetaan kuntakenttää yleiskirjeillä hinnantarkistuksista sekä muista merkittävistä sopimuksiin tai niiden tulkintaan tehtävistä muutoksista.
- Hinnat usein euroa/asukas tai euroa/yksikkö.

Sopimukset tekijänoikeusjärjestöjen kanssa

- Suositussopimukset tekijänoikeuskorvauksista kunnille vapaaehtoisia. Käytännössä kunnat laajasti hyödyntäneet sopimuksia.
- Kuntaliitto on neuvotellut suositussopimukset tekijänoikeusjärjestöjen kanssa:
 - Kopiosto
 - Teosto
 - Gramex
- Neuvottelut Sanaston ja Kopioston kanssa suositussopimuksesta aloitettu. Neuvottelut ovat kesken.

Nykyiset sopimukset

Suositus sopimukset Kopioston kanssa

- Kuntaliitto on neuvotellut Kopioston kanssa suositus sopimukset kuntakentälle:
 - Kuntien ja Kopioston välinen tekijänoikeudellisesti suojattujen teosten kopiointia koskeva suositus sopimus.
 - Kuntien ja Kopioston välinen sopimus koskien tekijänoikeudellisesti suojattujen teosten kopiointia kuntien järjestämässä varhaiskasvatuksessa (ei enää voimassa → siirtynyt Opetushallituksen hallinnoimaksi).
 - Kuntien ja Kopioston välinen radio- ja televisio-ohjelmien kirjastokäyttöä koskeva suositus sopimus.

Kuntien ja Kopioston välinen tekijänoikeudellisesti suojattujen teosten kopiointia koskeva suositussopimus

- Kuntien kopiointiluvalla saa kunnan yleishallinnossa:
 - skannata lehtiartikkeleita;
 - tulostaa digitaalisesta lähteestä tekijänoikeuden suojaamaa aineistoa;
 - koostaa useammasta lehtiartikkelista digitaalisesti tai kopioimalla lehdistökatsauskoosteita; ja
 - jakaa digitaalisia lehtiartikkeleita henkilökunnalle sähköpostilla tai sisäverkossa.
- Kopiointiluvalla saa valokopioida samasta julkaisusta enintään 20 sivua, muttei kuitenkaan enempää kuin puolet julkaisusta.
- Kunta suorittaa Kopiostolle tämän sopimuksen perusteella vuosittain asukaskohtaisen korvauksen.

Radio- ja televisio-ohjelmien kirjastokäyttöä koskeva sopimus

- Sopimuksen perusteella Kopiosto myöntää luvan tekijän oikeudellisesti suojattuja teoksia, suorituksia ja valokuvia sisältävien tallennettujen radio- ja televisio-ohjelmien lainaukseen yksityishenkilöille ja esittämiseen kaupungin/kunnan kirjastolaitoksessa.
 - Sopimus koskee Yleisradio Oy:n tuottamia Suomessa lähetettyjä radio- ja televisio-ohjelmia, joiden lähettämisestä on sovittu oikeudenhaltijoiden tai niitä edustavien järjestöjen kanssa,
 - sekä sellaisia ennen vuotta 1965 valmistettuja elokuvateatterilevitykseen tarkoitettuja pitkiä elokuvia, joita Yleisradio Oy:llä puolestaan on oikeus luovuttaa kirjastoissa esitettäväksi ja lainattavaksi.
- Korvausperusteena on tallennekohtainen korvaus euroa//äänikasetti, euroa/cd, euroa/videokasetti, euroa/dvd.

Suositus sopimus Teoston kanssa

- Kuntaliiton ja Teoston välillä on neuvoteltu Musiikki kunnan toiminnassa musiikkikäyttölupa –suositussopimus.
- Korvaus perustuu kunnan asukasmäärään.
- Musiikin käyttöluvan perusteella kunta saa:
 - Esittää musiikkia julkisesti:
 - Kunnan henkilöstön työtiloissa ja tapahtumissa;
 - Asiakastiloissa;
 - Kunnan järjestämässä tapahtumissa; ja
 - Jonotusmusiikkina kunnan omassa puhelinvaihteessa.
 - Tallentaa musiikkia:
 - Julkista esittämistä varten;
 - Kunnallisessa videopajatoiminnassa;
 - Paikallisradio ja kaapelitelevisioverkko ohjelmaan;
 - Liikuntakäyttöön; ja
 - Koulujen ja oppilaitosten juhlien musiikkiesityksissä.

Suositus sopimus Gramexin kanssa

- Sopimus kattaa ääniteperäisen musiikin julkisen esittämisen taustamusiikkina kunnan ylläpitämissä esityspaikoissa kunnan toimesta, kuten esimerkiksi:
 - Asiakaspalvelutiloissa; ohjatussa liikunnassa ja harjoituksissa; työ-, varasto-, tauko- ja ruokalatoissa; sekä puhelinjonomusiikkina.
- Sopimus kattaa ääniteperäisen musiikin julkisen esittämisen kunnan itse järjestämissä ei kaupallisissa tapahtumissa, kuten esimerkiksi:
 - Koulujen, oppilaitosten, päiväkotien ja kerhojen juhlat ja tapahtumat; koulujen ja oppilaitosten luokkatoimikuntien ja oppilaskuntien järjestämät tapahtumat; henkilöstö ja asiakastilaisuudet sekä koulutus ja valmennustilaisuudet; konsertit ja diskot; näyttelyt, messut ja markkinat; sekä liikunta ja urheilutapahtumat sekä liikuntanäytökset.
- Sopimus kattaa musiikkivideoiden julkisen esittämisen Kunnan hallinnoimissa esityspaikoissa ja Kunnan itse järjestämissä ei kaupallisissa tapahtumissa.
- Korvaus perustuu kunnan asukasmäärään.

Uusia sopimustarpeita, ajan haasteita kirjastojen toiminnalle

Miksi tekijänoikeudet ovat vaikea pala?

- Tekijänoikeudet on turvattu lailla. Niiden soveltamiseen liittyy tulkintaa ja tilannesidonnaisuutta.
 - Kaikki käyttö ei automaattisesti korvauksen alaista. Vert julkinen esittäminen tai sitaattioikeus tai
 - Toimiminen toisen korvausjärjestelmän sisällä (vert. Opetuslupa).
- Kirjastoilla lakisääteinen tehtävä.
 - Kirjastoaineiston käytön muodot ja kanavat vaihtelevat.
 - Lain ohella kansalliset strategiat määrittävät kirjaston toimintakenttää.
- Kirjasto toteuttaa tehtäviään osana kuntaa sekä laajempaa kirjastoyhteisöä.
 - Kunnassa muiden palvelusektoreiden kanssa edistäen esim. lukemista, sananvapautta, tiedon saatavuutta tai käyttöä.
 - Ylikunnallisessa yhteistyössä kuten kirjastokimpat, aket ja vaket.

Kirjallisuuden ja kuvituksen käytölle yhteinen sopimus?

- Kunnan eri toimialat hankkivat lupia kuvituksen ja kirjallisuuden käyttöön. Näistä ei ole olemassa suositussopimuksia.
- Kuvitukseen liittyvissä asioissa lupia haetaan Kopiostolta ja kirjallisuuden käytössä Sanastolta, tai suoraan tekijöiltä.
- Kirjastojen edustajien kanssa käytiin 2021 aikana keskusteluja lupatarpeista.
- Vastaavia keskusteluja käytiin myös Kopioston ja Sanaston kanssa.
- Kirjastojen toiveena on kuntasopimus, joka yhdistäisi sekä kuvituksen että kirjallisuuden tekijänoikeudet.
- Haasteita erityisesti sähköisten palvelujen kohdalla.

Neuvottelut Sanaston ja Kopioston kanssa 2021 -

- Sopimuksen tarve ja laajuus keskustelutti vuoden 2021 aikana.
- Ensin Sanaston kanssa keskustelua mahdollisesta kuntasopimuksesta. Pian mukaan tuli Kopiosto.
- Kirjastojen toiveena oli pelkästään kirjastoille räätälöity sopimus, jossa huomioitaisiin kirjallisuuden ja kuvituksen käyttö.
 - Sopimus voi kohdistua kirjastoihin, mutta siitä päättää kunta.
- Tilanne nyt 4/2022:
 - Kopiosto ja Sanasto valmiita neuvottelemaan verkkopalveluita koskevasta sopimuksesta.
 - Kuntaliiton tavoitteena, että neuvotellaan uusi sopimusmuoto määräaikaisena pilottina verkkoympäristössä tapahtuvaan kirjallisuuden ja kuvituksen käyttöön.
 - Pidetään YKN ajan tasalla neuvottelujen etenemisestä.

Johanna Selkee
Erityisasiantuntija
Suomen Kuntaliitto ry
p. 050 435 9420
johanna.selkee@kuntaliitto.fi

www.kuntaliitto.fi